

**ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»
Навчально-науковий юридичний інститут**

Кафедра цивільного права

Гришко У.П.

**ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ПРАВО
методичні вказівки для самостійної роботи
студентів 4-го курсу
денної та заочної форм навчання
спеціальності «Право»**

Івано-Франківськ, 2018

ББК 67.303

Г82

Затверджено на засіданні кафедри цивільного права навчально-наукового юридичного інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (протокол № 1 від 31 серпня 2018 року)

Схвалено Науково-методичною радою навчально-наукового юридичного інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (протокол № 1 від «25» вересня 2018 року)

Рекомендовано до друку Вченою радою Навчально-наукового юридичного інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (протокол № 4 від «5» грудня 2018 року)

Рецензенти:

Олійник Оксана Степанівна	кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Сіщук Ліліана Василівна	кандидат юридичних наук, науковий співробітник Лабораторії проблем корпоративного права науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г.Бурчака НАПрН України

Г 82 Гришко У.П.: Підприємницьке право: методичні вказівки для самостійної роботи студентів 4-го курсу денної та заочної форм навчання спеціальності «Право». Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2018. – 39 с.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану освітнього рівня «бакалавр» спеціальності «Право» і призначений для підготовки до семінарських занять студентів 4-го курсу денної форми навчання із навчальної дисципліни «Підприємницьке право», а також для підготовки до складання заліку. В посібнику викладені: зміст навчальної дисципліни і тематика семінарських занять для студентів денної форми навчання та перелік тем індивідуальних завдань. До кожної теми подано методичні рекомендації, що допоможуть студенту якісніше оволодіти темою, питання для обговорення, завдання для самоконтролю, перелік літератури та нормативно-правових актів. Методична розробка призначена для студентів, викладачів.

© Гришко У.П., 2018

© ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 201

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ПРАВО.....	6
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ	
ФОРМИ	
НАВЧАННЯ.....	9
Тема 1. Загально- теоретичні положення підприємницького права.....	9
Тема 2. Суб'єкти підприємницького права.....	10
Тема 3. Правове регулювання організації підприємницької діяльності.....	12
Тема 4. Державне регулювання підприємницької діяльності.....	14
Тема 5. Загальні положення договірних правовідносин за участю суб'єктів підприємницької діяльності.....	16
Тема 6. Припинення підприємницької діяльності. Банкрутство.....	18
Тема 7. Правове регулювання відповідальності суб'єктів підприємницької діяльності.....	19
Тема 9. Правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні.....	21
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ	
ФОРМИ	
НАВЧАННЯ.....	23
Тема 3. Правове регулювання організації підприємницької діяльності.....	23
Тема 4. Державне регулювання підприємницької діяльності.....	25
Тема 5. Загальні положення договірних правовідносин за участю суб'єктів підприємницької діяльності.....	28
Тема 6. Припинення підприємницької діяльності. Банкрутство.....	30
Тема 7. Правове регулювання відповідальності суб'єктів підприємницької діяльності.....	32
Тема 8. Правове регулювання економічної конкуренції.....	34
Тема 9. Правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні.....	37

ПЕРЕДМОВА

Розпочатий в 90-х роках минулого століття перехід економіки України від командно- адміністративної моделі до товарно- ринкової системи обумовив необхідність суттєвої зміни правового регулювання господарської діяльності, яка має на меті отримання прибутку. Проголошення політичного курсу на розвиток підприємництва як рушійної сили стабілізації економіки сприяло формуванню та становленню в законодавстві України якісно нової сукупності юридичних норм – підприємницького права.

Звичайно, опрацювання правової бази з підприємницького права означає і необхідність її оперативного засвоєння всіма, хто пов'язує свою професійну діяльність із набуттям таких знань. Отримання високоякісних знань із підприємницького права може стати вагомим чинником забезпечення стабільної ефективності і високої культури господарювання в Україні.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Підприємницьке право» є поглиблене вивчення норм підприємницького права, сучасних тенденцій і закономірностей його розвитку, особливостей правового регулювання та основних дискусійних теоретичних питань. Вивчення цієї навчальної дисципліни неможливе без урахування практики застосування господарського законодавства у сфері здійснення підприємницької діяльності; а прийняття нового Закону «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06.02.2018 року лише підкреслюють динаміку його розвитку. Відповідно до існуючих пріоритетів у вищій школі дана навчальна дисципліна покликана формувати студентів як майбутніх юристів-практиків, так і науковців, а також орієнтувати їх на дослідження проблематики підприємницького права. Це дозволить їм захищати права та надавати кваліфіковану правову допомогу суб'єктам підприємницької діяльності.

Основне **завдання** навчальної дисципліни – сформулювати у студентів теоретичне розуміння підприємництва, суб'єктів підприємницької діяльності, а також вміння застосовувати теоретичні знання на практиці, проводити правовий аналіз ситуацій, які потребують відповідного правового вирішення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні положення підприємницького права як науки, навчальної дисципліни та галузі права, її структуру, предмет і завдання;
- теоретичні аспекти найважливіших правових інститутів;
- особливості нормативного регулювання окремих аспектів організації та здійснення підприємницької діяльності;
- порядок державної реєстрації створення та припинення суб'єктів підприємницької діяльності;
- особливості укладення підприємницьких договорів;

- базовий матеріал, наведений у лекціях та відпрацьований на семінарських заняттях щодо визначення основних понять підприємницького права, їх сутності та значення для практичної діяльності з надання правової допомоги суб'єктам підприємницької діяльності;

вміти:

- аналізувати, узагальнювати та правильно застосовувати норми підприємницького права;

- розрізняти відносини, що регулюються чинним законодавством у сфері підприємницької діяльності;

- застосовувати на практиці норми правових актів у сфері підприємництва;

- застосовувати правові знання з підприємництва для оцінювання юридичних фактів, обґрунтувати їх правову оцінку;

- приймати обґрунтовані рішення щодо реалізації норм підприємницького законодавства у практичній діяльності.

Самостійна робота — це форма організації індивідуального вивчення студентами навчального матеріалу в аудиторний та позааудиторний час.

Головна мета проведення самостійної роботи полягає у необхідності більш широкого огляду тематики навчальної дисципліни з використанням матеріалів періодичних видань, наукових праць, монографій з окремих питань дисципліни.

Важливою складовою самостійної роботи студентів є виконання індивідуальних робіт.

Виконання індивідуальних робіт має на меті:

- ✓ закріплення теоретичних положень навчальної дисципліни;

- ✓ напрацювання вмінь аналітично мислити, аналізувати норми законодавства, у т.ч. колізійні;

- ✓ набуття навичок застосування норм чинного законодавства при вирішенні конкретної практичної ситуації з урахуванням набутих теоретичних знань та знань судової практики.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Загально- теоретичні положення підприємницького права.

Поняття та предмет регулювання підприємницького права. Методи правового регулювання підприємницьких відносин.

Поняття та ознаки підприємницької діяльності. Співвідношення підприємницької діяльності з господарською діяльністю. Принципи здійснення підприємницької діяльності. Свобода підприємницької діяльності та її межі.

Джерела підприємницького права. Конституційні засади регулювання підприємництва. Господарський та Цивільний кодекси як основні акти у сфері регулювання підприємницької діяльності. Судова практика та її роль як джерела підприємницького права.

Тема 2. Суб'єкти підприємницького права.

Поняття суб'єкта підприємницького права, його співвідношення з поняттям суб'єкта господарювання (господарської діяльності).

Особливості правового статусу фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності (громадян-підприємців).

Правовий статус виробничого кооперативу.

Поняття та правовий статус приватного підприємства.

Господарські товариства як суб'єкти підприємницької діяльності. Поняття та правовий статус повного та командитного товариств. Правовий статус товариства з додатковою та обмеженою відповідальністю. Правове становище акціонерного товариства.

Тема 3. Правове регулювання організації підприємницької діяльності.

Інститут державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності: поняття, принципи та значення. Порядок проведення державної реєстрації юридичних осіб.

Установчі документи та державна реєстрація господарського товариства. Порядок державної реєстрації громадянина- підприємця.

Тема 4. Державне регулювання підприємницької діяльності.

Поняття державного регулювання підприємництва. Основні напрями економічної політики держави. Засоби, основні форми, принципи державного регулювання підприємницької діяльності.

Інститут ліцензування: поняття, значення, процедура, контроль та відповідальність у сфері ліцензування.

Особливості здійснення державного замовлення. Основні засади державного контролю у підприємницькій діяльності. Правовий статус контролюючих органів.

Тема 5. Загальні положення договірних правовідносин за участю суб'єктів підприємницької діяльності.

Поняття та ознаки підприємницького договору. Види підприємницьких договорів.

Основні принципи договірних права України: принципи справедливості, добросовісності, розумності, принцип свободи договору, принцип неприпустимості зловживання правом у договірних зобов'язаннях.

Форма підприємницьких договорів. Порядок укладення, зміна і розірвання підприємницьких договорів.

Відповідальність за порушення договірних зобов'язань: основні засади та особливості правового регулювання за Господарським та Цивільним кодексами України.

Тема 6. Припинення підприємницької діяльності. Банкрутство.

Інститут припинення суб'єктів підприємницької діяльності: поняття, підстави, процедура здійснення. Правові наслідки припинення суб'єктів підприємницької діяльності в результаті реорганізації та ліквідації.

Порядок здійснення ліквідації суб'єктів підприємницької діяльності.

Особливості здійснення державної реєстрації припинення. Інститут банкрутства суб'єктів підприємницької діяльності: поняття, значення, підстави, учасники, стадії. Особливості процедури банкрутства у застосуванні щодо окремих видів суб'єктів підприємницької діяльності.

Тема 7. Правове регулювання відповідальності суб'єктів підприємницької діяльності.

Загальні положення про відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності.

Господарсько-правова відповідальність: поняття, ознаки, принципи, функції, підстави та межі.

Основні засади застосування господарських та адміністративно-господарських санкцій у сфері підприємницької діяльності.

Право на захист прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності. Способи захисту прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності.

Основні засади та правове регулювання адміністративно-правового, нотаріального, судового захисту та захисту третейськими судами.

Тема 8. Правове регулювання економічної конкуренції.

Система правового регулювання економічної конкуренції та монополістичної діяльності. Поняття, роль та принципи економічної конкуренції. Правовий статус природних монополій.

Основні види порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Захист підприємницької діяльності від недобросовісної конкуренції.

Відповідальність за порушення антимонопольно-конкурентного законодавства.

Тема 9. Правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні.

Інвестиції: поняття, визначення, види. Загальна характеристика інвестиційної діяльності. Види інвестиційної діяльності.

Суб'єкти інвестиційної діяльності. Об'єкти інвестиційної діяльності.

Поняття іноземної інвестиції. Особливості правового статусу іноземного інвестора. Види і форми іноземних інвестицій. Поняття інвестиційного договору, його види.

Система органів, що здійснюють державне регулювання інвестиційної діяльності. Види і форми державного регулювання інвестиційної діяльності. Державні гарантії, які надаються інвесторам.

Відповідальність учасників інвестиційного процесу.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Тема 1. Загально- теоретичні положення підприємницького права

Методичні рекомендації: Основні засади ринкової економіки передбачають повну господарську самостійність суб'єктів підприємництва, які функціонують в народному господарстві, вступаючи при цьому в різноманітні господарсько – виробничі, організаційно – господарські та внутрішньогосподарські відносини. Всі ці відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності регулюються нормами підприємницького права, завдяки чому вони набувають характеру правовідносин.

Як і будь – яка інша галузь, підприємницьке право має свій спеціальний правовий режим, який характеризується наявністю самостійного предмету і системи методів правового регулювання, джерел, та засобів правового регулювання.

В процесі підготовки теми слід з'ясувати зміст підприємницьких правовідносин, як предмету підприємницького права, а також сутність та ознаки підприємницької діяльності і визначити її співвідношення із господарською діяльністю.

Завдання:

1. Складіть схему:

-системи джерел підприємницького права.

2. Задача 1. Договір поставки молочної продукції, укладений між ТОВ «Полтавський молочний завод» та ТОВ «УкрРоздрібТорг», визначає умови поставки як «самовивіз покупцем зі складу Постачальника у м. Полтаві». Чи відповідає такий договір поставки вимогам ч. 4 ст. 265 ГК України? Який статус в системі чинного законодавства України мають Міжнародні правила тлумачення термінів «ІНКОТЕРМС»? В яких випадках їх використання є обов'язковим?

Задача 2. Громадянин Чернов В. І. та Головка М. Т. домовились про те, що Чернов В. І. (будівельник за фахом) під час своєї літньої відпустки збудує камін на дачі у Головка М. Т. На вимогу Головка М. Т. між громадянами було укладено письмовий договір, який містив усі необхідні умови, в тому числі — строки, суму та порядок розрахунку. По закінченні робіт громадянин Чернов В. І., отримавши обумовлену договором грошову винагороду в розмірі 3000 грн., сплатив певну суму податку на доходи фізичних осіб. Але після розгляду декларації про сукупний річний дохід його було оштрафовано за те, що він займався підприємницькою діяльністю без державної реєстрації.

1. Чи можна вважати діяльність Чернова В. І. з побудови каміня підприємництвом? Які кваліфікуючі ознаки підприємницької діяльності?

2. Які органи розглядають справи, пов'язані із порушенням порядку зайняття підприємницькою діяльністю?

Питання для самоконтролю:

1. В чому полягає особливість підприємницького права як галузі права?
2. Що є предметом підприємницького права?
3. Які методи підприємницького права Ви знаєте?
4. Що являє собою система підприємницького права?
5. Яке співвідношення понять "господарська діяльність" і "підприємницька діяльність"?

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
4. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р. № 1576-XII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
5. Закон України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 р. № 1906-IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
6. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006 № 3480-IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
7. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 р. № 755-IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
8. Закон України «Про підприємництво» (чинна -**стаття 4**) від 07.02.1991 року URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
9. Аганіна А.О. Правове регулювання підприємницької діяльності: історичний аспект. *Вісник Запорізького національного університету* . 2018. №1. С. 8-21
10. Бігняк Олександр. Свобода підприємництва та її обмеження *Підприємництво, господарство і право*. 2006. № 5.
11. Бігняк Олександр. Поняття права на підприємницьку діяльність. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. № 2.
12. Єршова С.І. До питання про ознаки підприємницької діяльності: законодавчі та теоретичні аспекти. *Держава та регіони*. 2014. С. 94-103.
13. Занфіров В. Забезпечення конституційних засад підприємницької діяльності. *Вісник прокуратури*. 2012. №6 (132). С.7-10
14. Козачук М. До питання про принципи господарського права. *Підприємництво, господарство і право*. 2010. №.5.
15. Кондратов Б.В. Підприємницьке право як самостійна галузь права: до постановки питання. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. №2. С.69-70
16. Корнєєв Ю. В.. Підприємницьке право України: Навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2019. 120 с.

17.Олійник А. Методологія дослідження конституційної свободи особи на підприємницьку діяльність в Україні.*Підприємництво, господарство і право*.2019. № 3 (277). С. 208-212.

Тема 2. Суб'єкти підприємницького права.

Методичні рекомендації: Ринкова економіка породила різні організаційні форми суб'єктів підприємництва: господарські організації, громадяни – підприємці, структурні одиниці господарських організацій. Поняття суб'єкта підприємницького права обґрунтоване теорією підприємницького права, яка виходить з того, що суб'єктами підприємницького права є учасники підприємницьких відносин. Найбільшу та найважливішу для господарської діяльності групу суб'єктів підприємницького права складають суб'єкти підприємництва. Тому саме їх правовому статусу приділяється головна увага у цьому семінарському занятті.

Завдання:

1.У формі таблиці проведіть порівняльну характеристику правового статусу приватного підприємства та приватного підприємця.

2.Складіть порівняльну таблицю правового статусу товариства з обмеженою відповідальністю та товариства з додатковою відповідальністю.

Питання для самоконтролю:

- 1.Дайте визначення поняття суб'єкт підприємницької діяльності?
2. Якими ознаками характеризується суб'єкт підприємницької діяльності?
3. Які види суб'єктів підприємницької діяльності передбачено чинним законодавством?
4. Які особливості правового статусу фізичних осіб-підприємців?
- 5.Які види господарських товариств ви знаєте? За якими ознаками здійснюється класифікація господарських товариств?

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

- 1.Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
- 2.Господарський кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
- 4.Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р.№ 1576-XII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
5. Закон України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 р. № 1906-IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
6. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006 № 3480-IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>

7. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 р. № 755-ІУ. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>

8. Закон України «Про підприємництво» (чинна -**стаття 4**) від 07.02.1991 року URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>

9. Анчуков О.П., Шкуровский А.И. Підприємницьке право. 2-е вид.— Київ: Думка, 2009.

10. Безбабіна О. Поняття та правосуб'єктність юридичних осіб як суб'єктів підприємницької діяльності. URL : www.justinian.com.ua/article.php?id=2386

11. Єрмілова Г.М. Використання земель сільськогосподарського призначення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва фізичними особами- підприємцями. Земельне право України .2006. № 3. С. 24-29

12. Жаренко В. Правовий статус товариств з обмеженою відповідальністю та сільськогосподарських виробничих кооперативів, створених у процесі реформування колективних сільськогосподарських підприємств // Підприємництво, господарство і право : Науково-практичний, господарсько-правовий журнал / Ін-т приватного права і підпр-ва АПрН України та інш. Київ, 2007. № 9. С. 121-123.

13. Зеліско А.В. Підприємницькі юридичні особи приватного права як суб'єкти цивільних правовідносин: монографія/ Алла Володимирівна Зеліско.- Івано-Франківськ, Прикарпат.нац.ун-т ім. Василя Стефаника.- 2016 .-445с.

14. Зеліско А.В. Підприємницькі юридичні особи приватного права як корпоративні утворення // Юридична Україна : щомісячний науковий журнал / Київ. регіон. центр Нац. акад. правових наук України ; Н.-д. ін-т приватного права і підприємництва ім. акад. Ф.Г. Бурчака Нац. акад. правових наук ; ТОВ "Юрінком Інтер" ; редкол. : О.Д. Крупчан, В.В. Коваленко, В.С. Ковальський [та ін.]. – Київ, 2017. – № 1 (169). – С. 13-20.

15. Зеліско А. Підприємницькі юридичні особи приватного права: термінологічний аналіз // Підприємництво, господарство і право : щомісячний науково-практичний юридичний журнал / Н.-д. ін-т приватного права і підприємництва ім. академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України ; ТОВ "Гарантія". – Київ, 2016. – № 4 (242). – С. 19-24

16. Зеліско А. Типологія підприємницьких юридичних осіб приватного права. Право України. 2016. №1. С.144-51

17. Тимошенко М.О. Приватний навчальний заклад як суб'єкт підприємницької діяльності // Соціологія права : науково-практичний журнал .2017. № 3/4 (22/23). С. 115-120.

18. Цікало У. Поняття, ознаки та організаційно-правові форми юридичних осіб корпоративного типу .Вісник Львівського університету ім. Івана Франка : 2010. С. 223-230.

19. Ямкова І.М. Правовий статус інституту приватного підприємництва: становлення та тенденції розвитку . Право України . 2010. № 8. С. 180-187.

Тема 3. Правове регулювання організації підприємницької діяльності .

Методичні рекомендації: При підготовці до семінарського заняття, увагу слід звернути на питання, пов'язані із порядком утворення суб'єктів підприємництва. Державна реєстрація суб'єктів підприємництва полягає у засвідченні факту створення або припинення юридичної особи, засвідчення факту набуття або позбавлення статусу підприємця фізичною особою, а також вчинення інших реєстраційних дій, шляхом внесення відповідних записів до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб- підприємців та громадських формувань. В процесі підготовки до семінарського заняття слід, насамперед, визначити органи, уповноважені здійснювати реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб- підприємців, порядок державної реєстрації суб'єктів підприємництва, підстави для зупинення та відмови у державній реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності. Студенти повинні знати перелік документів, які необхідні для державної реєстрації суб'єктів господарювання, детальніше ознайомитись із положеннями Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб фізичних осіб – підприємців та громадських формувань». Необхідно також детально ознайомитись із підставами залишення без розгляду документів, які подані для проведення державної реєстрації, а також із підставами для відмови у проведенні державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності.

Завдання:

1.Складіть схему:

- послідовності процедури державної реєстрації фізичної-особи підприємця;
- послідовності процедури внесення змін щодо відомостей юридичної особи до Єдиного державного реєстру фізичних осіб, юридичних осіб та громадських формувань.

2.Задача. Декілька юридичних осіб вирішили створити комерційний банк. Надайте консультацію, якими нормативно-правовими актами регулюється порядок створення та державної реєстрації комерційних банків в Україні. Який орган здійснює державну реєстрацію банків? Які умови такої реєстрації?

Задача 2. АТ «Телефонні системи» звернулось через адміністратора міської ради за дозволом органів пожежного нагляду на початок своєї роботи. Однак незважаючи на сплив 10-денного строку, відомостей про результати розгляду поданих документів не отримало. Чи вправі Товариство почати свою роботу? На підставі якого принципу? Опишіть його значення та дію.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке державна реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб- підприємців та на кого покладається її здійснення?

2. Який розмір реєстраційного збору за проведення державної реєстрації, передбачений у чинному законодавстві?

3. Що являє собою Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб- підприємців та громадських формувань?

4. В який термін проводиться реєстрація юридичної особи?

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>

2. Господарський кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>

3. Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>

4. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р. № 1576-XII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>

5. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 р. № 755-IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>

6. Апанасюк М.П. Правовий режим єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб- підприємців (цивільно- правовий аспект). Інформація і право- науковий журнал. 2016. №1(16). С.160-166

7. Виговська І. Державна реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб- підприємців: проблеми та шляхи їх вирішення // Актуальні питання державотворення в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених (24 квіт. 2013 р.) : [зб. наук. праць] / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т ; [уклад.: І.С. Сахарук (голова) та ін. ; редкол.: І.С. Гриценко (голова) та ін.]. – Київ : Прінт-Сервіс, 2014. – С. 167-169

8. Грущинський І.М. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності науково- практичний посібник. Л. : Престиж-Інформ, 2000. 268 с.

9. Заруба П.І. Окремі питання правового регулювання реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності // Економіка. Фінанси. Право : проблемні питання: коментарі та поради. Інформаційно-аналітичний бюлетень. Київ, 2009. № 11. С. 33-36

10. Кармаза О.О. Все про приватні підприємства: реєстрація, оподаткування, ліцензування та патентування. К. : Видавець Фурса С.Я., 2007. 180 с.

11. Квасніцька О.О. Правове регулювання державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності: дис... канд. юрид. наук: 12.00.04 / Квасніцька Ольга Олексіївна ; Одеська національна юридична академія. - О., 2006. - 202 арк.

12. Підприємницьке право в схемах: загальна частина: Навч. посіб. / За заг. ред. С.І. Бевз / Бевз С.І. К ПП «Фірма «Гранмна», 2012. 292 с.

13. Подцерковний О. П. Господарське право: підручник. Х.: Одиссей. 2012. 640 с.
14. Порядок державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи. Київ : Паливода А. В., 2016. 24 с.
15. .Станкевич О. Деякі питання державної реєстрації фізичної особи – підприємця. Юридичний радник : журнал юристів України. Юридично-видавниче приватне підприємство "Страйд". Харків, 2007. № 6. С. 78-80.
16. Шершньова О.А. Спрощення порядку реєстрації підприємств: практика правового регулювання в Україні та в ЄС. Держава і право. 2010. Вип. 48. С. 372-378.
17. Чижмарь К.І. Державна реєстрація юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань : практ. Посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 199с.
18. Щербина В. С. Господарське право: підручник. К.: Юрінком Інтер. 2011. 656 с.

Тема 4. Державне регулювання підприємницької діяльності .

Методичні рекомендації: Державне регулювання підприємництва - це система правових, організаційних, адміністративних та регулятивно-контролюючих заходів держави, спрямованих на створення сприятливих умов для становлення та розвитку підприємництва (сприятливого підприємницького середовища) і на його підтримку, а також управління державним сектором економіки для забезпечення ефективності та конкурентноздатності національної економіки. При підготовці до семінарського заняття необхідно ознайомитися із системою державних органів, які не є суб'єктами господарювання, але реалізують державну економічну політику у сфері регулювання підприємницької діяльності.

Завдання :

Задача 1. Студентка Петрова І. на літніх канікулах на підставі запрошення відвідала свого друга, який проживає в Греції. З метою окупити свою поїзду вона закупила 10 норкових шуб і ввезла їх на митну територію України. Під час проведення митних процедур, працівник митниці заявив, що Петрова І. повинна сплатити податки (ПДВ), ввізне мито та митний збір як суб'єкт підприємницької діяльності. Петрова І. не погодилася з вимогами представників митниці, але з метою швидшого проведення митних процедур та реалізації свого товару сплатила платежі, які від неї вимагали, з подальшим наміром оскаржити дії митних органів у суді. З метою реалізації свого товару Петрова І. розмістила об'яви в місцевих газетах. При продажі чергової шуби виявилось, що покупцями були працівники податкової міліції, які описали та вилучили решту товару, звинувачуючи Петрову І. в здійсненні підприємницької діяльності без державної реєстрації, ухиленні від сплати податків. Надайте кваліфікацію діям студентки Петрової І.

Письмово викласти процедуру (послідовність юридичних дій) створення акціонерного товариства. Підготувати установчі документи.

Задача 2. ПП «Ярославна» вирішило розпочати діяльність пошиву постільної білизни та спецодягу, для чого уклало з АТ «Зіньківська трикотажна фабрика» договір оренди одного з належних йому цехів, що розташоване в смт.Зіньків Полтавської області. Які дозвільні документи і в якому порядку повинно отримати ПП «Ярославна» для початку запланованої діяльності?

Завдання . Підготувати пакет документів, необхідних для створення виробничого кооперативу.

Питання для самоконтролю:

- 1.Що таке регуляторна діяльність? Яка її мета і принципи?
2. Які засоби державного регулювання господарської діяльності Ви знаєте?
3. Що являє собою ліцензування господарської діяльності
- 4.Що являє собою дозвільна система у сфері господарської діяльності?
5. Назвіть систему органів, уповноважених здійснювати контроль у сфері господарської діяльності.

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
- 4.Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
5. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р.№ 1576-XII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
6. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 р. № 755-IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
7. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
8. Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 06.09.2005 року. № 2806-IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
- 9.Біла І.С. Світовий досвід державного регулювання підприємництва / І.С. Біла, Н.М. Салатюк // Проблеми економіки : науковий журнал / Н.-д. центр індустріальних проблем розвитку НАН України. – Харків, 2014. – № 1. – С. 26-30.
- 10.Волошин Т.В. Особливості державноправового регулювання підприємницької діяльності в Україні // Наше право : науково-практичний журнал / Харківський нац. ун. внутрішніх справ; Академія управління МВС; Київський міжнародний університет. – Дрогобич, 2010. – № 4, ч.1. – С. 27-30

11.Добровольська В. В.Правові засади державного регулювання підприємницької діяльності в Україні [Текст] : дис... канд. юрид. наук: 12.00.04 / Добровольська Володимира Володимирівна ; Одеська національна юридична академія. - О., 2007. - 225

12. Корнєєв Ю. В.. Підприємницьке право України: Навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2019. 120 с.

13. Притула Н.М. Державне регулювання діяльності сільськогосподарських підприємств різних форм власності. *Держава та регіони*. 2016. С. 82-85.

14. Сараєва І.М. Підприємництво в Україні: сучасний стан та проблеми державного регулювання . Економічні інновації : збірник наукових праць . Одеса, 2016. Вип. 62. С. 251-259.

15.Система органів державного управління та регулювання в сфері підприємницької діяльності. К. : НДІ приват. права і підприємництва НАПрН України, 2010. 227 с.

Тема 5. Загальні положення договірних правовідносин за участю суб'єктів підприємницької діяльності .

Методичні рекомендації: В законодавстві немає чіткого визначення поняття господарського договору, в тому числі і підприємницького договору. Стаття 173 ГК дає загальне визначення господарського зобов'язання — ним визнається зобов'язання, що виникає між суб'єктом господарювання та іншим учасником (учасниками) відносин у сфері господарювання з підстав, передбачених ГК, в силу якого один суб'єкт (зобов'язана сторона, у тому числі боржник) зобов'язаний вчинити певну дію господарського чи управлінсько-господарського характеру на користь іншого суб'єкта (виконати роботу, передати майно, сплатити гроші, надати інформацію тощо), або утриматися від певних дій, а інший суб'єкт (управнена сторона, у тому числі кредитор) має право вимагати від зобов'язаної сторони виконання її обов'язку.

Звдання:

1.Завдача 1.Між ТОВ «Агропродпостач» в особі директора та ПАТ «Агрофірма «Лісова» в особі голови наглядової ради було укладено договір поставки насіння соняшнику. Отримане насіння ПАТ «Агрофірма «Лісова» оплатило частково. Під час розгляду в суді позову про стягнення залишку заборгованості ПАТ заявило позов' про визнання укладеного договору недійсним у зв'язку з перевищенням повноважень особою, що його підписала (згідно Статуту ПАТ голова наглядової ради не вправі укладати жодні правочини).

Чи є підстави для визнання у даній ситуації договору недійсним? Які правові наслідки визнання договору недійсним?

2. Підготуйте анотацію на автореферат дисертації Бабій А.О.Одностороння зміна та розірвання господарського договору.

Питання для самоконтролю:

1. Які ознаки підприємницького договору?
2. Назвіть види підприємницьких договорів.
3. Які умови договору визнаються істотними?
4. Які правові наслідки виникають у разі недосягнення сторонами згоди щодо істотних умов договору?
5. Чим відрізняється договір (протокол) про наміри від попереднього договору?
6. Чи вправі сторони договору врегулювати свої відносини інакше, ніж це передбачено положеннями цивільного законодавства? В яких випадках?

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
4. Бабій А.О. Одностороння зміна та розірвання господарського договору [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / Бабій Анастасія Олександрівна ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2017. - 20 с.
5. Безклуба О. Електронна форма господарських договорів // Актуальні питання державотворення в Україні : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. Дню науки юрид. ф-ту 20 трав. 2016 р. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т, Рада молодих вчених, Наук. т-во студентів ; [редкол.: І.С. Гриценко та ін. ; уклад.: І.С. Сахарук, А.О. Левченко, А.В. Дідилівський]. – Київ : Київський університет, 2016. – Т. 2. – С. 98-100
6. Беяневич О. Договори у сфері господарювання. *Право України*. Київ, 2012. № 9. С. 197-205.
7. Беяневич О.А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти) [Текст] / О. А. Беяневич. - К. : Юрінком Інтер, 2006. 592 с.
8. Голіна О.В. Господарсько-правова інституціалізація договорів про надання послуг [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / Голіна Олена Володимирівна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків, 2016. - 20 с.
9. Євміна І.Л. Види недійсності господарського договору та інших видів правочинів у сфері господарювання. *Часопис Київського університету права*. 2014. № 3. С. 165-169.
10. Жирун А.В. Дія принципу свободи договору при укладенні господарського договору. *Правове регулювання економіки*. 2014. № 14. С. 338-347
11. Мілаш В.С. Перспективи модернізації договірних правовідносин у сфері господарювання. Харків : ХНУМГ, 2014. - 227 с
12. Олюха В.Г.. Господарські договори. Кривий Ріг : Видавничий дім, 2011. - 203 с.

13. Подоляк А.С. Господарський договір та його юридичні конструкції - недійсність, нікчемність, неукладність - в сучасних умовах. Часопис Київського університету права : український науково-теоретичний часопис. 2009. № 3. С. 146-150

14. Щербина В. С. Господарське право: підручник. – 3-те вид., перероб. і доп. – К.: Юрінком Інтер. 2011. 656 с.

Тема 6. Припинення підприємницької діяльності. Банкрутство.

Методичні рекомендації: Юридична особа припиняється через такі основні форми: добровільне припинення та примусове припинення. В ході підготовки до семінарського заняття студенти повинні визначити форми припинення юридичної особи шляхом реорганізації. Особливу увагу слід звернути на порядок ліквідації юридичної особи та задоволення вимог кредиторів у разі ліквідації платоспроможної юридичної особи.

Завдання:

Задача 1. Ліквідаційна комісія ТОВ «ІВ-Центр» після свого призначення у жовтні 2010р. повідомила ДПІ про прийняте рішення щодо ліквідації Товариства шляхом подання за встановленою формою заяви про припинення платника податку. Протягом наступного року ліквідаційною комісією були проведені всі дії в рамках ліквідаційної процедури, зокрема: отримана заборгованість від боржників, реалізоване майно, проведені розрахунки з кредиторами і учасниками Товариства, проведені перевірки фондів соціального страхування та пенсійного фонду, складений ліквідаційний баланс. Однак перевірка ДПІ дотримання ТОВ «ІВ-Центр» податкового законодавства проведена не була. Незважаючи на неодноразові звернення до ДПІ голови ліквідаційної комісії Товариства, інформації про час проведення такої перевірки Товариство так і не отримало.

Чи законна бездіяльність податкового органу? Який документ від ДПІ необхідно отримати ліквідаційній комісії для подання до державного реєстратора для реєстрації припинення юридичної особи? Яким чином має діяти ліквідаційна комісія ТОВ «ІВ-Центр», щоб отримати від ДПІ необхідний документ? Чи передбачені законодавством України механізми захисту прав і інтересів осіб під час здійснення ними процедур припинення від подібних дій контролюючих органів?

2. Підготуйте бібліографічний покажчик в межах запропонованої тематики.

Питання для самоконтролю:

1. Які правові форми припинення суб'єктів підприємницької діяльності?
2. Чи є тотожними поняття «припинення підприємницької діяльності» та «припинення юридичної особи»?
3. Які заходи включає в себе процедура ліквідації юридичної особи?

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
4. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р. № 1576-XII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
5. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 р. № 755-IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
6. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 № 2597-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
7. Вечірко І.О. Про деякі питання практики порушення провадження у справі про банкрутство громадянина-підприємця. Вісник господарського судочинства. Київ, 2010. № 2. С. 138-145
8. Господарське право України [Текст] : навч. посіб. / Л. А. Жук [и др.] ; відп. ред. О. М. Неживець. - К. : Кондор, 2007. - 718 с.
9. Жуков С.В. Господарсько-правові процедури ліквідації підприємств: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04.2013. - 24 с.
10. Конопля А. Борг - не вирок. Що передбачає нова процедура реструктуризації боргів фізичних осіб // Дзеркало тижня : інформаційно-аналітичний тижневик. Київ, 2019. 18-24 травня (№ 18). – С. 6
11. Корнєєв Ю. В.. Підприємницьке право України: Навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2019. 120 с.
12. Кундеус О.М. Процедурні механізми банкрутства і санації підприємства // Інноваційна економіка : науково-виробничий журнал .Тернопіль, 2016. – № 9/10 (65). С. 196-203.
13. Прилуцький Р.Б. Банкрутство фізичної особи – підприємця. *Юридична наука : науковий юридичний журнал* .Київ, 2012. № 6. С. 53-58.
14. Твердохліб Ю.В. Роль арбітражного управління підприємством-боржником у судовій процедурі санації в процедурі банкрутства // Сучасні проблеми правової системи України : зб. матеріалів VII Міжнар. наук.-практ. конф., 26 листоп. 2015 р. / М-во освіти і науки України, Київ. ун-т права НАН України. Київ : Галицька видавнича спілка, 2015. Вип. 7. С. 107-109.
15. Труш І.В. Основні етапи припинення комунального підприємства шляхом ліквідації в добровільному порядку. Бюлетень Міністерства юстиції України . Київ, 2012. № 10 (132). С. 68-76
16. Черненко О. Банкрутство державних підприємств за законодавством України // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ, 2013. – С. 61-62.

17. Щербина В. С. Господарське право: підручник. – 3-те вид., перероб. і доп. – К.: Юрінком Інтер. 2011. 656 с.

Тема 7. Правове регулювання відповідальності суб'єктів підприємницької діяльності.

Методичні рекомендації: Учасники господарських відносин несуть господарсько-правову відповідальність за правопорушення у сфері господарювання шляхом застосування до правопорушників господарських санкцій на підставах і в порядку, передбачених ГК, іншими законами та договорами. Важливо дослідити більш детально такі види господарських санкції за порушення у сфері підприємницької діяльності як відшкодування збитків; штрафні санкції; оперативно-господарські санкції; адміністративно-господарські санкції та особливості їх застосування.

Завдання:

1. Задача 1. Житомирським територіальним управлінням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку під час розгляду у жовтні 2012р. скарги акціонера на дії ПАТ «Кондитерська фабрика «Житомирські ласощі» було виявлено факт ненадання АТ відповіді на запит акціонера про розмір нарахованих дивідендів, який ним було надіслано Товариству 01 червня 2012р. За вчинення даного правопорушення на ринку цінних паперів у листопаді 2012р. було накладено штраф на голову правління ПАТ Іваницького В.С. в сумі 1700грн. та штраф на ПАТ «Кондитерська фабрика «Житомирські ласощі» в сумі 17000,0грн.

До яких видів відповідальності (санкцій) відносяться накладені штрафи? Дайте оцінку правомірності їх застосування.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке господарсько-правова відповідальність?
2. Назвіть підстави для застосування штрафних, оперативно-господарських та адміністративно-господарських санкцій.
3. Назвіть строки притягнення посадових осіб суб'єктів підприємницької діяльності до адміністративної відповідальності.
4. В чому відмінність адміністративно-господарських санкцій та адміністративної відповідальності?
5. В яких формах може здійснюватись захист прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності?

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>

4. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р. № 1576-XII.
URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>

5. Віхрова І.О. Адміністративно-господарські санкції як заходи господарсько-правової відповідальності. *Часопис Київського університету права : український науково-теоретичний часопис*, 2015. № 2. С. 151-155.

6. Добрянська Н.В. Адміністративна відповідальність та адміністративно-господарські санкції, їх суб'єктний склад. Адвокат. 2015. № 2 (173). С. 23-27

7. Загорняк Н.Б. Сучасні проблеми відповідальності за умисне невиконання підприємцем договірних зобов'язань. *Вісник Академії адвокатури України*. 2018. Т. 15, № 1/2 (40/41). С. 62-68.

8. Заярний О. Вина в системі умов господарсько-правової відповідальності. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2010. С. 93-98.

9. Заярний О.А. Відповідальність в організаційно-господарських відносинах : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / Заярний О.А. ; КНУТШ. Київ, 2011. 222 с.

10. Коструба А. Умови цивільно-правової відповідальності за порушення грошових зобов'язань у сфері підприємницької діяльності під час проведення антитерористичної операції в Україні. *Право України*. 2016. № 7. С. 162-171.

11. Подоляка А.М. Господарсько-правова відповідальність та сучасні засоби її застосування. *Наше право*. 2010. № 4, ч.2. С. 138-144

12. Рєзнікова В.В. Досудове врегулювання господарських спорів: необхідність та шляхи реформування. *Вісник господарського судочинства*. 2012. № 5. С. 101-111

13. Солонар А.В. Особливості юридичної відповідальності державного реєстратора юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/37726/1/Solonar_responsibility.pdf

14. Соколовська Ю.В. Учасники підприємницьких товариств як суб'єкти цивільно-правової відповідальності у корпоративних відносинах : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Івано-Франківськ, 2019. 20 с.

Тема 9. Правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні .

Методичні рекомендації: становлення і функціонування ринкових відносин в Україні зумовило появу нових форм забезпечення потреб господарювання необхідними для його здійснення коштами (інвестиціями). Згідно з ч. 1 ст.326 ГК інвестиціями у сфері господарювання визнаються довгострокові вкладення різних видів майна, інтелектуальних цінностей та майнових прав в об'єкти господарської діяльності з метою одержання доходу (прибутку) або досягнення іншого соціального ефекту. З метою детального дослідження інвестиційної діяльності, поняття інвестицій, правового статусу суб'єктів інвестиційної діяльності, поняття інвестиційного договору необхідно опрацювати Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 року та відповідні положення глави 34 Господарського кодексу України.

Завдання:

Задача 1.ПП «Стандарт-СВ» вирішило інвестувати отриманий від своєї основної господарської діяльності в Україні прибуток у придбання цінних паперів - акцій Венчурної компанії «Future Medicine» (СІЛА), які продаються на Франкфуртській фондовій біржі і демонструють упевнену динаміку зростання протягом останніх 4-х років.

Чи дозволено українським законодавством інвестування у цінні папери іноземних емітентів? З дотриманням яким вимог можна зробити такі дії? В якому порядку той же самий інвестор може інвестувати кошти у придбання акцій Приватного акціонерного товариства «Універсум» (м.Вінниця)?

2. Підготуйте анотацію на статтю Асадчева Ю. Перешкоди для залучення інвесторів та шляхи їх усунення

Питання для самоконтролю:

1. Які види інвестиційної діяльності в Україні?
2. Які виділяють форми інвестиційної діяльності залежно від об'єктів інвестування?
3. Які характерні ознаки інвестиційного договору?
4. Які можливі форми здійснення іноземних інвестицій передбачені законодавством України?
5. Які умови визнання особи іноземним інвестором за законодавством України?
6. Який порядок державної реєстрації іноземних інвестицій в Україну? Її правові наслідки?

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
4. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 року URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
5. Асадчев Ю. Перешкоди для залучення інвесторів та шляхи їх усунення. Юридична газета. 2017. 30 травня (№ 22). С. 24-25
6. Белкін М.Л. Актуальні проблеми забезпечення інтересів інвесторів у разі втрати системи реєстру власників іменних цінних паперів. Вісник господарського судочинства .Київ, 2017. № 1.С. 63-70
7. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність : Навчальний посібник для студ. вищ. навч. Закладів. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 376с.
8. Невмержицький П. Нормативно- правова база, що регулює діяльність іноземних інвесторів.Вісник Національної академії державного управління при Президентові України : науковий журнал. Київ, 2003. № 4. С.288-292

9. Поєдинок В. Види інвесторів за законодавством України. Юридична Україна : Правовий часопис / Київський регіональний центр Ак. правових наук України; СП "Юрінком Інтер". Київ, 2004. № 3. С.48-53
10. Сазонець І.Л. Інвестування : підручник для студ. вищих навч. закл..Київ : Центр учбової літератури, 2011. 312 с
11. Федоренко М.С. Інвестиційна діяльність страхових компаній в Україні // Інвестиції: практика та досвід : науково-практичний журнал. Київ, 2013. № 9, травень. – С. 21-23
12. Хрімлі О.Г. Захист прав інвесторів у сфері господарювання: теоретико-правовий аспект : монографія.Київ : Юрінком Інтер, 2016. 319 с.
13. Хрімлі О. Медіація як форма захисту прав інвесторів у сфері господарювання. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 9 (247). С. 51-55
14. Юргелевич С. На шляху до посилення захисту прав інвесторів. Вісник Центру комерційного права . 2015. № 47. С. 13-21

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Тема 3. Правове регулювання організації підприємницької діяльності .

Методичні рекомендації: При підготовці до семінарського заняття, увагу слід звернути на питання, пов'язані із порядком утворення суб'єктів підприємництва. Державна реєстрація суб'єктів підприємництва полягає у засвідченні факту створення або припинення юридичної особи, засвідчення факту набуття або позбавлення статусу підприємця фізичною особою, а також вчинення інших реєстраційних дій, шляхом внесення відповідних записів до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб- підприємців та громадських формувань. В процесі підготовки до семінарського заняття слід, насамперед, визначити органи, уповноважені здійснювати реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб- підприємців, порядок державної реєстрації суб'єктів підприємництва, підстави для зупинення та відмови у державній реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності. Студенти повинні знати перелік документів, які необхідні для державної реєстрації суб'єктів господарювання, детальніше ознайомитись із положеннями Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб фізичних осіб – підприємців та громадських формувань». Необхідно також детально ознайомитись із підставами залишення без розгляду документів, які подані для проведення державної реєстрації, а також із підставами для відмови у проведенні державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності.

Завдання :

Задача 1. Калашник Г., Петросова Л, Сенчук О. та ТОВ «Зірка» вирішили створити ТОВ «Місто мрій». З цією метою ними на зборах засновників було затверджено установчі документи Товариства. Наступного дня Петросова Л. подала до державного реєстратора пакет документів для реєстрації товариства. Які Ви знаєте установчі документи ТОВ? Якими мають бути дії державного реєстратора у разі, якщо:

- а) у пакеті документів відсутня довіреність від інших співзасновників щодо повноважень Петросової Л.;
- б) установчі документи Товариства викладено російською мовою;
- в) відсутній документ, який підтверджує права Товариства щодо користування приміщенням, зазначеним в якості юридичної адреси;
- г) в установчих документах Товариства відсутня інформація про його місцезнаходження?

Задача 2. Громадянин Криниченко П. П. сплатив у встановленому розмірі внесок за державну реєстрацію і, збираючись проводити підприємницьку діяльність без створення юридичної особи, подав до органу держреєстрації такі документи:

реєстраційну картку; 3 фотографії; копію довідки про присвоєння ідентифікаційного номера як платника податків; документ, що підтверджує внесення плати за державну реєстрацію; своє рішення про намір здійснювати підприємницьку діяльність із підписом усіх членів сім'ї; ксерокопію свідоцтва про шлюб; ксерокопію свідоцтва про народження дитини.

Чи є у державного реєстратора підстави для відмови Криниченку П. П. у державній реєстрації?

Питання для самоконтролю:

1. Що таке державна реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб- підприємців та на кого покладається її здійснення?
2. Який розмір реєстраційного збору за проведення державної реєстрації, передбачений у чинному законодавстві?
3. Що являє собою Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб- підприємців та громадських формувань?
4. В який термін проводиться реєстрація юридичної особи?
5. Які документи подаються заявником для державної реєстрації юридичної особи?
6. Що являє собою модельний статут підприємства? Яку роль він відіграє у створенні та діяльності підприємства?
7. На підставі яких документів здійснюється реєстрація фізичної особи- підприємця?

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
4. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р. № 1576-XII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
5. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 р. № 755-IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
6. Апанасюк М.П. Правовий режим єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб- підприємців (цивільно- правовий аспект). Інформація і правознауковий журнал. 2016. №1(16). С.160-166
7. Виговська І. Державна реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб- підприємців: проблеми та шляхи їх вирішення // Актуальні питання державотворення в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених (24 квіт. 2013 р.) : [зб. наук. праць] / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т ;

[уклад.: І.С. Сахарук (голова) та ін. ; редкол.: І.С. Гриценко (голова) та ін.]. – Київ : Прінт-Сервіс, 2014. – С. 167-169

8. Грущинський І.М. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності науково-практичний посібник. Л. : Престиж-Інформ, 2000. 268 с.
9. Заруба П.І. Окремі питання правового регулювання реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності // Економіка. Фінанси. Право : проблемні питання: коментарі та поради. Інформаційно-аналітичний бюлетень. Київ, 2009. № 11. С. 33-36
10. Кармаза О.О. Все про приватні підприємства: реєстрація, оподаткування, ліцензування та патентування. К. : Видавець Фурса С.Я., 2007. 180 с.
11. Квасніцька О.О. Правове регулювання державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності: дис... канд. юрид. наук: 12.00.04 / Квасніцька Ольга Олексіївна ; Одеська національна юридична академія. - О., 2006. - 202 арк.
12. Підприємницьке право в схемах: загальна частина: Навч. посіб. / За заг. ред. С.І. Бевз / Бевз С.І. К ПП «Фірма «Гранмна»., 2012. 292 с.
13. Подцерковний О. П. Господарське право: підручник. Х.: Одіссей. 2012. 640 с.
14. Порядок державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи. Київ : Паливода А. В., 2016. 24 с.
15. Станкевич О. Деякі питання державної реєстрації фізичної особи – підприємця. Юридичний радник : журнал юристів України. *Юридично-видавниче приватне підприємство "Страйд"*. Харків, 2007. № 6. С. 78-80.
16. Шершньова О.А. Спрощення порядку реєстрації підприємств: практика правового регулювання в Україні та в ЄС. Держава і право. 2010. Вип. 48. С. 372-378.
17. Чижмарь К.І. Державна реєстрація юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань : практ. Посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 199с.
18. Щербина В. С. Господарське право: підручник. К.: Юрінком Інтер. 2011. 656 с.

Тема 4. Державне регулювання підприємницької діяльності.

Методичні рекомендації: Державне регулювання підприємництва - це система правових, організаційних, адміністративних та регулятивно-контролюючих заходів держави, спрямованих на створення сприятливих умов для становлення та розвитку підприємництва (сприятливого підприємницького середовища) і на його підтримку, а також управління державним сектором економіки для забезпечення ефективності та конкурентноздатності національної економіки.

Завдання :

Завдача1. Магазин «Пізнайко» реалізує дитячу літературу. Один з покупців звернувся до його адміністрації з проханням надати для ознайомлення сертифікат

якості на буквар. Продавець відповів, що книжкова продукція сертифікації не підлягає.

Чи правильна відповідь продавця? Відповідь обґрунтуйте.

Задача 2. ПП Сеньків М.М. вирішив зайнятись перевезеннями пасажирів належним йому мікроавтобусом за маршрутом Мукачево-Ужгород- Мукачево. Будучи обізнаним про необхідність отримання ліцензії на даний вид діяльності та дізнавшись про дію ЗУ «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», він зібрав необхідний пакет документів та подав його до державного реєстратора Хустського центру надання адміністративних послуг за місцем своєї реєстрації. Не отримавши жодного повідомлення від реєстратора впродовж наступних 10 календарних днів, підприємець вирішив, що вправі розпочати перевезення. *Проведіть аналіз дій ПП Сеньків М.М., державного реєстратора на предмет їх відповідності ЗУ «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».*

Питання для самоконтролю:

- 1.Що таке регуляторна діяльність? Яка її мета і принципи?
2. Які засоби державного регулювання господарської діяльності Ви знаєте?
3. Що являє собою ліцензування господарської діяльності?
4. Чим відрізняються інститути ліцензування та патентування?
5. Які розміри плати за отримання ліцензій на ті чи інші види господарської діяльності?
- 6.Що являє собою дозвільна система у сфері господарської діяльності?
7. Назвіть систему органів, уповноважених здійснювати контроль у сфері господарської діяльності. Визначіть їх компетенцію

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
- 4.Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
5. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р.№ 1576-XII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
6. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 р. № 755-IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
7. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
8. Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 06.09.2005 року. № 2806-IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>

9. Біла І.С. Світовий досвід державного регулювання підприємництва / І.С. Біла, Н.М. Салатюк // Проблеми економіки : науковий журнал / Н.-д. центр індустріальних проблем розвитку НАН України. – Харків, 2014. – № 1. – С. 26-30.

10. Волошин Т.В. Особливості державноправового регулювання підприємницької діяльності в Україні // Наше право : науково-практичний журнал / Харківський нац. ун. внутрішніх справ; Академія управління МВС; Київський міжнародний університет. – Дрогобич, 2010. – № 4, ч.1. – С. 27-30

11. Добровольська В. В. Правові засади державного регулювання підприємницької діяльності в Україні [Текст] : дис... канд. юрид. наук: 12.00.04 / Добровольська Володимира Володимирівна ; Одеська національна юридична академія. - О., 2007. - 225

12. Корнєєв Ю. В.. Підприємницьке право України: Навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2019. 120 с.

13. Питула Н.М. Державне регулювання діяльності сільськогосподарських підприємств різних форм власності. *Держава та регіони*. 2016. С. 82-85.

14. Сараєва І.М. Підприємництво в Україні: сучасний стан та проблеми державного регулювання . Економічні інновації : збірник наукових праць . Одеса, 2016. Вип. 62. С. 251-259.

15. Система органів державного управління та регулювання в сфері підприємницької діяльності. К. : НДІ приват. права і підприємництва НАПрН України, 2010. 227 с.

Тема 5. Загальні положення договірних правовідносин за участю суб'єктів підприємницької діяльності.

Методичні рекомендації: В законодавстві немає чіткого визначення поняття господарського договору, в тому числі і підприємницького договору. Стаття 173 ГК дає загальне визначення господарського зобов'язання — ним визнається зобов'язання, що виникає між суб'єктом господарювання та іншим учасником (учасниками) відносин у сфері господарювання з підстав, передбачених ГК, в силу якого один суб'єкт (зобов'язана сторона, у тому числі боржник) зобов'язаний вчинити певну дію господарського чи управлінсько-господарського характеру на користь іншого суб'єкта (виконати роботу, передати майно, сплатити гроші, надати інформацію тощо), або утриматися від певних дій, а інший суб'єкт (управнена сторона, у тому числі кредитор) має право вимагати від зобов'язаної сторони виконання її обов'язку.

Господарський договір оформлює відносини (зобов'язання), що виникають між суб'єктами господарювання або між суб'єктами господарювання і негосподарюючими суб'єктами — юридичними особами, а також органами державної влади, органами місцевого самоврядування, наділеними господарською компетенцією. Вивчення даної теми пов'язане із дослідженням

істотних умов господарських договорів, порядком їх укладення та розірвання.

Завдання :

Задача 1. Між ПП «Волошка» та ТОВ «Спорткомплекс «Дельфи» було досягнуто домовленість про продаж спортивного обладнання. Домовленість оформлена представниками сторін протоколом про наміри. *Визначте юридичні наслідки його укладення для сторін. Як зміняться ці наслідки у разі зазначення у протоколі про надання йому сили попереднього договору?*

Задача 2. Санаторій «Перлина Чорномор'я» за договором надання послуг, укладеним з Фондом соціального страхування з тимчасової втрати працездатності зобов'язалось надавати санаторно-курортні послуги застрахованим особам продовж 2016р. Однак у травні 2016р. у зв'язку з укладенням договору на більш вигідних умовах з профспілковою організацією Тюменської нафтової компанії санаторій прийняв рішення про розірвання договору з ФСС. Лист з повідомленням про розірвання договору з 1 липня 2016р. санаторій направив ФСС за 1 місяць до дати розірвання договору.

Чи правомірне рішення Санаторію? За яких підстав допускається розірвання договору в односторонньому порядку?

Питання для самоконтролю:

1. Які ознаки господарського договору?
2. Назвіть види господарських договорів.
3. Які умови договору визнаються істотними?
4. Які правові наслідки виникають у разі недосягнення сторонами згоди щодо істотних умов договору?
5. Чим відрізняється договір (протокол) про наміри від попереднього договору?
6. Чи вправі сторони договору врегулювати свої відносини інакше, ніж це передбачено положеннями цивільного законодавства? В яких випадках?
7. За яких підстав допускається розірвання чи зміна договору в односторонньому порядку?

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
4. Бабій А.О. Одностороння зміна та розірвання господарського договору [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / Бабій Анастасія Олександрівна ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2017. - 20 с.
5. Безклуба О. Електронна форма господарських договорів // Актуальні питання державотворення в Україні : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. Дню науки

юрид. ф-ту 20 трав. 2016 р. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т, Рада молодих вчених, Наук. т-во студентів ; [редкол.: І.С. Гриценко та ін. ; уклад.: І.С. Сахарук, А.О. Левченко, А.В. Дідилівський]. – Київ : Київський університет, 2016. – Т. 2. – С. 98-100

6. Беяневич О. Договори у сфері господарювання. *Право України*. Київ, 2012. № 9. С. 197-205.

7. Беяневич О.А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти) [Текст] / О. А. Беяневич. - К. : Юрінком Інтер, 2006. 592 с.

8. Голіна О.В. Господарсько-правова інституціалізація договорів про надання послуг [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / Голіна Олена Володимирівна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків, 2016. - 20 с.

9. Євміна І.Л. Види недійсності господарського договору та інших видів правочинів у сфері господарювання. *Часопис Київського університету права*. 2014. № 3. С. 165-169.

10. Жирун А.В. Дія принципу свободи договору при укладенні господарського договору. *Правове регулювання економіки*. 2014. № 14. С. 338-347

11. Мілаш В.С. Перспективи модернізації договірних правовідносин у сфері господарювання. Харків : ХНУМГ, 2014. - 227 с

12. Олюха В.Г.. Господарські договори. Кривий Ріг : Видавничий дім, 2011. - 203 с.

13. Подоляк А.С. Господарський договір та його юридичні конструкції - недійсність, нікчемність, неукладність - в сучасних умовах. *Часопис Київського університету права : український науково-теоретичний часопис*. 2009. № 3. С. 146-150

14. Щербина В. С. Господарське право: підручник. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Юрінком Інтер. 2011. 656 с.

Тема 6. Припинення підприємницької діяльності. Банкрутство.

Методичні рекомендації: Юридична особа припиняється через такі основні форми: добровільне припинення та примусове припинення. В ході підготовки до семінарського заняття студенти повинні визначити форми припинення юридичної особи шляхом реорганізації. Особливу увагу слід звернути на порядок ліквідації юридичної особи та задоволення вимог кредиторів у разі ліквідації платоспроможної юридичної особи.

В процесі підготовки до семінарського заняття студенти повинні визначити поняття та характерні риси банкрутства як правового інституту, детально ознайомитись із Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». На основі даного нормативно – правового акту необхідно визначити сутність кожної із судових процедур, які застосовуються до боржника. Студентам необхідно знати черговість задоволення вимог кредиторів та розуміти їх юридичне значення.

Особливу увагу слід звернути на питання, що стосуються визначення правового становища кредитора та боржника як сторін у справі про банкрутство.

Практичні завдання:

Задача 1. На загальних зборах акціонерів відкритого акціонерного товариства прийнято рішення про його перейменування у публічне акціонерне товариство. Чи будуть такі зміни одним із способів реорганізації юридичної особи? Якщо так, то яким?

Задача 2. Збори учасників ТОВ "Сенс" прийняли рішення про ліквідацію товариства і звернулися до органу державної реєстрації для реєстрації припинення товариства. Проте державний реєстратор залишив документи без розгляду, бо вони були подані не в повному обсязі: не вистачало засновницьких документів.

Які документи подаються для припинення юридичної особи державному реєстратору?

Чи правомірні дії державного реєстратора щодо залишення без розгляду документів ТОВ «Сенс»?

Питання для самоконтролю:

1. Які правові форми припинення суб'єктів підприємницької діяльності?
2. Чи є тотожними поняття «припинення підприємницької діяльності» та «припинення юридичної особи»?
3. Які заходи включає в себе процедура ліквідації юридичної особи?
4. За яких умов претензії кредиторів визнаються погашеними?
5. Яким чином діє принцип мовчазної згоди під час реєстрації припинення юридичної особи чи фізичної особи-підприємця?
6. Які стадії мають місце у процедурі банкрутства суб'єктів підприємницької діяльності?
7. Які підстави порушення процедури банкрутства?

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
4. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р. № 1576-XII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
5. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 р. № 755-IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
6. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 № 2597-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>

7. Вечірко І.О. Про деякі питання практики порушення провадження у справі про банкрутство громадянина-підприємця. *Вісник господарського судочинства*. Київ, 2010. № 2. С. 138-145
8. Господарське право України [Текст] : навч. посіб. / Л. А. Жук [и др.] ; відп. ред. О. М. Неживець. - К. : Кондор, 2007. - 718 с.
9. Жуков С.В. Господарсько-правові процедури ліквідації підприємств: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04.2013. - 24 с.
10. Конопля А. Борг - не вирок. Що передбачає нова процедура реструктуризації боргів фізичних осіб // *Дзеркало тижня : інформаційно-аналітичний тижневик*. Київ, 2019. 18-24 травня (№ 18). – С. 6
11. Корнєєв Ю. В.. Підприємницьке право України: Навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2019. 120 с.
12. Кундеус О.М. Процедурні механізми банкрутства і санації підприємства // *Інноваційна економіка : науково-виробничий журнал*. Тернопіль, 2016. – № 9/10 (65). С. 196-203.
13. Прилуцький Р.Б. Банкрутство фізичної особи – підприємця. *Юридична наука : науковий юридичний журнал*. Київ, 2012. № 6. С. 53-58.
14. Твердохліб Ю.В. Роль арбітражного управління підприємством-боржником у судовій процедурі санації в процедурі банкрутства // *Сучасні проблеми правової системи України : зб. матеріалів VII Міжнар. наук.-практ. конф., 26 листоп. 2015 р. / М-во освіти і науки України, Київ. ун-т права НАН України*. Київ : Галицька видавнича спілка, 2015. Вип. 7. С. 107-109.
15. Труш І.В. Основні етапи припинення комунального підприємства шляхом ліквідації в добровільному порядку. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. Київ, 2012. № 10 (132). С. 68-76
16. Черненко О. Банкрутство державних підприємств за законодавством України // *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка / Київський національний університет імені Тараса Шевченка*. – Київ, 2013. – С. 61-62.
17. Щербина В. С. Господарське право: підручник. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Юрінком Інтер. 2011. 656 с.

Тема 7. Правове регулювання відповідальності суб'єктів підприємницької діяльності.

Методичні рекомендації: Учасники господарських відносин несуть господарсько-правову відповідальність за правопорушення у сфері господарювання шляхом застосування до правопорушників господарських санкцій на підставах і в порядку, передбачених ГК, іншими законами та договорами. Важливо дослідити більш детально такі види господарських санкції за порушення у сфері підприємницької діяльності як відшкодування збитків; штрафні санкції; оперативно-господарські санкції; адміністративно-

господарські санкції та особливості їх застосування. Під час підготовки до семінарського заняття варто згадати що таке право на захист і за допомогою яких способів воно може реалізуватися суб'єктами підприємницької діяльності (ст.16 ЦК України). Необхідно також ознайомитися із особливостями адміністративної форми захисту (засобами державно-правового впливу із залученням спеціально уповноважених державних органів або вищестоящими органами виконавчої влади), судової форми захисту та неюрисдикційної форми захисту (захист прав суб'єктів підприємницької діяльності -третейськими судами).

Завдання :

Задача 1.В результаті ухилення від виконання зобов'язань ПП Іванковського Л.І. по перевезенню туристів на замовлення ТОВ «Турагенція «Всесвіт», останнє понесло матеріальні збитки у вигляді виплачених кожному туристу (30 чоловік) штрафних санкцій у розмірі 300грн., а також неотримання прибутку (100грн з кожного туриста) через вимушену відміну екскурсії та повернення коштів туристам. Крім цього, була заподіяна моральна шкода, що виражалась у зниженні ділової репутації Турагенції. Це стало підставою для звернення останньої до суду з позовом про стягнення вартості оплачених, але не наданих транспортних послуг у сумі 3000грн., передбаченого договором за ненадання послуг перевізником штрафу у розмірі 50000грн., збитків у сумі 12000грн., а також моральної шкоди у сумі 25000грн.

Визначте підсудність та вид судочинства, в порядку якого буде розглядатись дана справа. Дайте аналіз обґрунтованості вимог Турагенції з посиланням на відповідні норми чинного законодавства. Визначте вид відповідальності ПП Іванковського Л.І., а також проаналізуйте її підстави.

Задача 2.ПП «Семафор» налагодило виробництво господарських товарів пластмаси. В перший рік своєї діяльності, з метою зменшити витрати, підприємство не оформлювало трудові відносини з більшістю своїх працівників, виплачуючи їм заробітну плату неофіційно. В результаті цього ПП «Семафор» не сплатило податок з доходів фізичних осіб у сумі 310тис.грн. та єдиний соціальний внесок у сумі 675тис.грн.

Визначте види відповідальності, до якої може бути притягнуто ПП «Семафор» та/чи його посадових осіб

Питання для самоконтролю:

1. Що таке господарсько- правова відповідальність?
2. Назвіть підстави для застосування штрафних, оперативно-господарських та адміністративно- господарських санкцій.
3. В чому відмінність адміністративно-господарських санкцій та адміністративної відповідальності?
4. В яких формах може здійснюватись захист прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності?

5. В чому полягає нотаріальний захист інтересів суб'єктів підприємницької діяльності?

6. Які строки звернення суб'єктів господарювання до адміністративного суду за захистом своїх прав?

7. Які категорії спорів, що можуть виникати під час здійснення підприємницької діяльності, невідомі третейським судам?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>

2. Господарський кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>

3. Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>

4. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р. № 1576-XII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>

5. Віхрова І.О. Адміністративно-господарські санкції як заходи господарсько-правової відповідальності. *Часопис Київського університету права : український науково-теоретичний часопис*, 2015. № 2. С. 151-155.

6. Добрянська Н.В. Адміністративна відповідальність та адміністративно-господарські санкції, їх суб'єктний склад. Адвокат. 2015. № 2 (173). С. 23-27

7. Загорняк Н.Б. Сучасні проблеми відповідальності за умисне невиконання підприємцем договірних зобов'язань. *Вісник Академії адвокатури України*. 2018. Т. 15, № 1/2 (40/41). С. 62-68.

8. Заярний О. Вина в системі умов господарсько-правової відповідальності. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2010. С. 93-98.

9. Заярний О.А. Відповідальність в організаційно-господарських відносинах : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / Заярний О.А. ; КНУТШ. Київ, 2011. 222 с.

10. Коструба А.Умови цивільно-правової відповідальності за порушення грошових зобов'язань у сфері підприємницької діяльності під час проведення антитерористичної операції в Україні. *Право України*. 2016. № 7 . С. 162-171.

11. Подоляка А.М. Господарсько-правова відповідальність та сучасні засоби її застосування. *Наше право*. 2010. № 4, ч.2. С. 138-144

12. Рєзнікова В.В. Досудове врегулювання господарських спорів: необхідність та шляхи реформування. *Вісник господарського судочинства*. 2012. № 5. С. 101-111

13. Солонар А.В. Особливості юридичної відповідальності державного реєстратора юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/37726/1/Solonar_responsibility.pdf

14. Соколовська Ю.В. Учасники підприємницьких товариств як суб'єкти цивільно-правової відповідальності у корпоративних відносинах : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Івано-Франківськ, 2019. 20 с.

Тема 8. Правове регулювання економічної конкуренції.

Методичні рекомендації: економічна конкуренція — змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку. Для детального вивчення даної теми необхідно ознайомитися із Законом України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 07.06.1996 року та Законом України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 року. Крім того, необхідно з'ясувати поняття «недобросовісна конкуренція» та які дії вказують на її виникнення. Від недобросовісної конкуренції потрібно відрізнити діяння, які становлять економічну конкуренцію. Такі порушення прав суб'єктів підприємницької діяльності викликають необхідність застосування спеціальних способів захисту таких прав, відповідно до положень вищезазначених законів. Особливої уваги заслуговує питання відповідальності за порушення антимонопольно-конкурентного законодавства.

Завдання :

Задача 1. ДП під час перевірки ТОВ «Мінеральні води-7» виявила у цеху лінію, на якій здійснювався розлив води у пляшки з етикетками мінеральної води «Боржомі». *Кваліфікуйте дії ТОВ «Мінеральні води-7» та його посадових осіб. Які органи уповноважені притягати за вчинення зазначених дій до відповідальності? Яка відповідальність передбачена за подібні дії?*

Задача 2. ТОВ «Сирзавод № 3» та ПАТ «Маслозавод», які перебувають під спільним контролем компанії «Продовольчі інвестиції», провели реорганізацію шляхом злиття у ТОВ «Молочна компанія». Сукупний обсяг реалізованих ними товарів за попередній рік становив 278млн.грн., вартість активів ТОВ складала 6,5млн.грн., а ПАТ - 17,8млн.грн. В результаті злиття ефективність роботи підвищилась, і протягом наступного року обсяг доходів, отриманих новоствореним товариством, збільшився на 15%. Через 18 місяців після початку роботи ТОВ «Молочна компанія» було перевірено територіальним органом Антимонопольного комітету, який за результатами перевірки склав акт про порушення антимонопольного законодавства та виніс рішення про застосування до підприємства санкцій. *Чи наявний склад правопорушення? Якщо так, то якого і ким допущеного? Чи дотримана органом АМК процедура притягнення до відповідальності? Яким чином ТОВ «Молочна компанія» може захистити свої права?*

Питання для самоконтролю:

1. Що таке економічна конкуренція?

2. Який орган здійснює управління у сфері захисту економічної конкуренції? Які його основні завдання?

3. За яких умов становище суб'єкта господарювання визнається монопольним?

4. Які дії органів державної влади та місцевого самоврядування визнаються антиконкурентними?

5. Що таке недобросовісна конкуренція? Наведіть приклади її проявів.

6. Що таке концентрація суб'єктів господарювання?

7. За яких умов суб'єкти господарювання повинні отримувати дозвіл на здійснення концентрації? Які державні органи уповноважені видавати такі дозволи?

8. Які види санкцій застосовуються у разі порушення законодавства у сфері захисту економічної конкуренції?

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

Перелік рекомендованої літератури:

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
4. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 року. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
5. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 07.06.1996 року. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
6. Закон України «Про природні монополії» від 20.04.2000 № 1682-III. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
7. Андрощук Г.О. Конкурентне право: захист від недобросовісної конкуренції. Київ : Юстініан, 2012. 471с.
8. Безух О. В.. Проблеми правового регулювання економічної конкуренції в Україні. К. ; Т. : Підручники і посібники, 2008. 192 с.
9. Борисенко З.М. Правове регулювання захисту економічної конкуренції. 2017. 57 с.
10. Законодавство України про захист економічної конкуренції = Competition law of Ukraine : юрид. збірник / Антимонопол. ком. України ; [редкол.: О.О. Костусев (голова) та ін.]. – 3-тє вид., розшир. й допов. – Київ : Фенікс, 2008. – 496 с.
11. Застосування конкурентного законодавства : практика України, ЄС, РФ та США / Асоц. протидії недобросовіс. конкуренції (АПНК), Адвокат. об-ня "Arziger" ; [під заг. ред. Н.А. Іваницької, С.В. Шкляра ; уклад.: Т. Алексєєнко та ін.]. – Київ : Юстініан, 2014. – 247с.
12. Каштанов О. С. Правовий захист від антиконкурентних дій в економічній конкуренції [Текст] : дис... канд. юрид. наук: 12.00.04 / Каштанов Олександр Сергійович ; Одеська національна юридична академія. - О., 2005. - 213 с.

13. Науково-практичний коментар до Закону України "Про захист від недобросовісної конкуренції" / [Андрощук Г.О. та ін. ; НДІ інтелект. власності Нац. акад. прав. наук України ; Асоціація протидії недобросовісній конкуренції ; Асоціація протидії недобросовісній конкуренції член LIDC (Швейцарія) ; Адвокат. об-ня Arzinger]. – Київ : Юридична газета, 2013. – 175с.

14. Скриньковський Р. Діагностика конкурентного потенціалу підприємства та відповідальність за порушення законодавства про захист економічної конкуренції. *Підприємництво, господарство і право*. Київ, 2016. № 7 (245). С. 49-54

15. Щербина В. С. Господарське право: підручник. – 3-те вид., перероб. і доп. – К.: Юрінком Інтер. – 2011. – 656 с.

Тема 9. Правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні .

Методичні рекомендації: становлення і функціонування ринкових відносин в Україні зумовило появу нових форм забезпечення потреб господарювання необхідними для його здійснення коштами (інвестиціями). Згідно з ч. 1 ст.326 ГК інвестиціями у сфері господарювання визнаються довгострокові вкладення різних видів майна, інтелектуальних цінностей та майнових прав в об'єкти господарської діяльності з метою одержання доходу (прибутку) або досягнення іншого соціального ефекту. З метою детального дослідження інвестиційної діяльності, поняття інвестицій, правового статусу суб'єктів інвестиційної діяльності, поняття інвестиційного договору необхідно опрацювати Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 року та відповідні положення глави 34 Господарського кодексу України.

Завдання :

Задача 1.ПП «Стандарт-СВ» вирішило інвестувати отриманий від своєї основної господарської діяльності в Україні прибуток у придбання цінних паперів - акцій Венчурної компанії «Future Medicine» (СІЛА), які продаються на Франкфуртській фондовій біржі і демонструють упевнену динаміку зростання протягом останніх 4-х років.

Чи дозволено українським законодавством інвестування у цінні папери іноземних емітентів? З дотриманням яким вимог можна зробити такі дії? В якому порядку той же самий інвестор може інвестувати кошти у придбання акцій Приватного акціонерного товариства «Універсум» (м.Вінниця)?

Задача 2.Компанія «Bananas Republic LTD» (Нова Зеландія) з метою інвестування коштів в Україну перерахувала на відкритий для цієї мети в ПАТ «Універсал Банк» інвестиційний рахунок грошові кошти в сумі 10млн. доларів США. Однак реалізація інвестиційного плану була відкладена на 2 місяці, протягом яких грошові кошти знаходились на рахунку іноземної компанії в Україні. Згідно

умовами договору на розрахунково-касове обслуговування банк нарахував Компанії відсотки за користування залишками коштів. *Визначте можливі напрямки використання основної суми коштів в сумі 10млн. доларів США та процентів, нарахованих українським банком за користування цими коштами протягом часу їх знаходження на банківському рахунку іноземної компанії. Чи змінились би можливі напрямки використання коштів, нарахованих банком за користування коштами, розміщеними Компанією на депозитному рахунку?*

Питання для самоконтролю:

1. Які види інвестиційної діяльності в Україні?
2. Які виділяють форми інвестиційної діяльності залежно від об'єктів інвестування?
3. Які характерні ознаки інвестиційного договору?
4. Які можливі форми здійснення іноземних інвестицій передбачені законодавством України?
5. Які умови визнання особи іноземним інвестором за законодавством України?
6. Який порядок державної реєстрації іноземних інвестицій в Україну? Її правові наслідки?
7. Які гарантії для іноземних інвесторів передбачені законодавством України?
8. Які особливості правового режиму інвестиційних рахунків іноземних інвесторів, відкритих в українських банківських установах?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2004р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
4. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 року URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
5. Асадчев Ю. Перешкоди для залучення інвесторів та шляхи їх усунення. Юридична газета. 2017. 30 травня (№ 22). С. 24-25
6. Белкін М.Л. Актуальні проблеми забезпечення інтересів інвесторів у разі втрати системи реєстру власників іменних цінних паперів. Вісник господарського судочинства .Київ, 2017. № 1.С. 63-70
7. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність : Навчальний посібник для студ. вищ. навч. Закладів. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 376с.
8. Невмержицький П. Нормативно- правова база, що регулює діяльність іноземних інвесторів.Вісник Національної академії державного управління при Президентові України : науковий журнал. Київ, 2003. № 4. С.288-292
9. Поєдинок В. Види інвесторів за законодавством України. Юридична Україна : Правовий часопис / Київський регіональний центр Ак. правових наук України; СП "Юрінком Інтер". Київ, 2004.№ 3. С.48-53

10. Сазонець І.Л. Інвестування : підручник для студ. вищих навч. закл..Київ : Центр учбової літератури, 2011. 312 с
11. Федоренко М.С. Інвестиційна діяльність страхових компаній в Україні // Інвестиції: практика та досвід : науково-практичний журнал. Київ, 2013. № 9, травень. – С. 21-23
12. Хрімлі О.Г. Захист прав інвесторів у сфері господарювання: теоретико-правовий аспект : монографія.Київ : Юрінком Інтер, 2016. 319 с.
13. Хрімлі О. Медіація як форма захисту прав інвесторів у сфері господарювання. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 9 (247). С. 51-55
14. Юргелевич С. На шляху до посилення захисту прав інвесторів. Вісник Центру комерційного права . 2015. № 47. С. 13-21